

Rataskär (f d Ratan Norra)

Svenskt nr: 075500
Int.nr: C 5848
Lat./Long.: N 64 00, O 20 54
Tidigaste fyr år: 1874 (Ratan Södra)
Nuvarande fyr år: 1889
Automatiserad år: 1971
Avbemannad år: 1971
Tornets höjd: 8,1 m
Lyshöjd över havet: 26,2 m
Lysvidd: 17 nm

Original optik: 4:e ordn. (500 mm) dioptrisk trumlins 180° med katadioptrisk krona (5 ringar) och krans (3 ringar) samt en katadioptrisk reflektor 180°, tvåvekgig fotogenlampa (20 cl/tim) med föränderlig bränsleyta

Nuvarande optik: Originallinsen (utan reflektor) används fortfarande.

Fyrapparat: 2x1000W 120V lampor (reserv 2x40W 10,3V), klipp, fotocell

Övrig utrustning: Sjökabel, batterier

Byggnadsmaterial: Trä

Tornets färg & form: Vitt fyrtorn invid gaveln av vit byggnad

Fyrplatsbostäder: F.d. lotsstationsbyggnad till Fortifikationsverket 1964. Inga övernattningsplatser.

Ägare: SjöV äger fyren (torn sammanbyggt med hus) samt båken

Kontaktperson: Ratans Byalag Christer Hollinder 0934-31053 eller Lars-Gunnar Englund 0934-31290, 31291. Fyren via Bottenvikens Sjötrafikområde Luleå, tel 0920-258391

Vägbeskrivning: Bilväg Umeå-Ratan c:a 35 km. Tag av från väg E4 c:a 30 km norr om Umeå och kör mot Ratan. Sundet mellan fastlandet och Båxskäret är c:a 100 m brett och roddbåt kan hyras på Tullgårdens Gästgifveri i Ratan 0934-31132.

Övrig information: Redan år 1788 fanns en enkel spirbåk. Nuvarande röda, åttakantiga 18,5 m höga träbåk är från 1828. I båken finns en stege till ett rum längst upp där lotsarna satt och höll utkik. Båken användes som lotsutkik till år 1947. De första fyrarna vid Ratan (Ratan Södra) var två ensfyrrar från 1874. Den inre bestod av ett litet hus med en fyrlykta på väggen innehållande en sideralskensksspegelapparat med fotogenlampa för föränderlig bränsleyta som 1890 ersattes av en 6:e ordn.(300 mm) 90° lins med rotator, mörka skärmar och envekgig fotogenlampa för föränderlig bränsleyta. År 1922 installerades en 6:e ordn.(300 mm) 45° lins och AGA ljus. År 1942 ersattes träfyren av en åttakantig vitmålad fyrkur av järn, trähuset flyttades, finns idag i Lillåbron Djäkneboda som förråd. Den yttre fyren bestod av en lykta med sideralskensksspegelapparat med fotogenlampa för föränderlig bränsleyta upphissad i en träställning. Den fanns tidigare i Sandhamns fyr. Den yttre fyren revs när nuvarande fyr på Rataskär hade tänts 1889. Nuvarande fyr kallades först Ratan Norra men namnet ändrades sannolikt år 1939 till Rataskär. År 1896 installerades en klippapparat med persienner. År 1922 installerades Dalénljus med klipp och flera färgade sektorer, linsen vändes upp och ner och man tog bort persiennapparat samt reflektor. Fyren elektrifierades år 1951, år 1971 fick ljuset morsekaraktär. Mistsignallering med klocka fanns till 1922. Sedan 1700-talet har vattenståndsmätning förekommit. Märken finns inhuggna på 3 ställen. En gammal mareograf för automatisk mätning, byggd 1892, finns i Ratans hamn. Den ersattes 1965 av SMHI:s nuvarande mareograf intill fyren Ratan Södra.

Skydd enligt lag: Båken statligt byggnadsminne 1978. Fyr, båk lotsutkik och övriga byggnader föreslagna som nationalarv och statligt byggnadsminne.

